

[Sønderup.]

til at øve stor indflydelse på ejerforholdene og på udnyttelsen af arealerne. Det er min opfattelse, at der sker indgreb i et sådant omfang, at berettigede erstatningskrav vil blive rejst, og jeg håber, den højtærede minister på forhånd vil erklære sig indforstået hermed.

Lovforslaget har mildest talt en noget mærkelig opbygning af appelinstanter, når der foreligger modstridende opfattelser mellem klitmyndigheder og ejere. I visse tilfælde kan der ankes til henholdsvis landbrugsministeren og en overlandvæsenskommission; afgørelser i henhold til § 6, stk. 3, og § 7, stk. 1, kan derimod overhovedet ikke appelleres. Det er mærkeligt, at dette ikke fremgår af selve lovforslagets tekst og ej heller af bemærkningerne til de pågældende paragraffer, men derimod af bemærkningerne til § 16; det drejer sig dog om noget så væsentligt som indskrænkningerne i en ejers brug af et areal, nemlig forbud mod privat færdsel, og et så ømtåligt område som f. eks. jagtretten.

Virkningerne af § 5 er også meget omfattende ikke blot, hvad angår eksisterende bygninger og deres viderekøbne i forbindelse med ændringer eller eventuel brandskade; den udvidede fredningslinje drager jo huse og byggegrunde ind i et afhængighedsforhold, som de hidtil har været fritaget for. Det er også bemærkelsesværdigt, hvor vidtgående bemyndigelser klitvæsenet får, og det fremgår ikke umiddelbart, hvorvidt det er muligt at appellere klitmyndighedernes afgørelse på dette punkt. Jeg vil derfor spørge den højtærede minister, hvorledes det stiller sig i så henseende, om der i anden forbindelse er lovbestemmelser, der, om jeg så må sige, automatisk giver ret til anke. I modsat fald kommer man til at føle sig endnu mere utryk over for det foreliggende lovforslag og dets konsekvenser.

Såfremt dette lovforslag ikke ændres på væsentlige punkter, vil klitmyndighederne få karakter af en slags nådigherre. De får næsten enevældige beføjelser og rettigheder over for ejerne, hvorved disses mulighed for at disponere indskrænkes; bagefter reklamerer man så i en brochure med udstrakt frihed til færdsel og ophold og badning for forholdsvist uvedkommende. I samme brochure fremhæver man endvidere, at forhold

det til publikum og dem, der holder ferie, er af stor vigtighed for klitvæsenet. Jeg skal ingenlunde benægte rigtigheden heraf, men jeg kan ikke tilbageholde en bemærkning om, at det havde været rart, om klitvæsenet havde været lige så besjælet af ønsket om at have et godt forhold til de ejere, hvis forhold og interesser man her i så høj grad blander sig i.

Vi skønner heller ikke, at det er nødvendigt, at der i § 10 tillægges ministeren ekspropriationsbeføjelser. Jeg går ud fra, at når ministeren har ønsket disse beføjelser, har det bl. a. relation til bestemmelserne i den foranstående paragraf, nemlig § 9, der beskæftiger sig med kamperingspladser. Under hensyn til, at man også i anden lovgivning beskæftiger sig med tilrettelægning af kamperingspladser, synes jeg, der er al mulig lejlighed til at rejse det spørgsmål, om ikke det var klogere, at man samlede alt dette på ét sted. Lovforslaget forekommer mig at være en letsindig omgang med ejendomsretsbegrebet. Det er i det hele taget ofte et særkende for fredningslovgivning, og mon ikke der er nogen, der i stedse stigende grad har en følelse af, at fredningsbestræbelserne i vort land i nogen måde er ved at tage overhånd? Ejere af særprægede arealer ved kun lidt om, i hvilken udstrækning de har løbende fredningssager hængende over hovedet, og de er heller ikke klar over de konsekvenser, der kan følge heraf.

Jeg vil da gerne slutte disse få bemærkninger med at sige, at skal venstre medvirke til dette lovforslags gennemførelse, må klitmyndighedernes beføjelser begrænses til det strengt nødvendige. Indgreb i ejendomsretten bør så vidt muligt undgås, og såfremt forholdene nødvendiggør indgreb, må der ydes rimelige erstatninger. Skal Danmark i større eller mindre udstrækning gøres til en slags feriekoloni, bør det i hvert fald ikke ske på den enkelte ejers bekostning.

H. C. Toft: Forslaget til klitlov, der skal afløse den gældende klitlov med de ændringer i den, der er sket gennem mere end 100 år, siden den første lovgivning om klitfredning og om sandflugtens dæmpning blev gennemført, har til formål bl. a. at få bestemmelserne samlet i en enkelt lov, passende for vore dage. De forhold, man tog i betragtning, da man førte den første